

Den "goda" styrningen – om maktrelationer och sanningsanspråk i regionalt samhällsbyggande

Malin Rönnblom, CRS, Karlstads
universitet

Särskildheten med studier av det regionala samhällsbyggandet

- Politikens ”mellannivå”, mötesplats mellan policymaking och praktik
- Nya former för styrning (från government till governance)
- Omfattande politikområde – studier av ”all politik”
- Pionjär tillväxtfokus
- Uttalade horisontella mål

Dagens komplexa politik ställs på sin spets i det regionala samhällsbyggandet

Nödvändigheten av att utveckla analysverktyg som inte enbart beskriver och klassificerar (politisk) utveckling utan även förmår att kritiskt granska vad denna utveckling betyder,
särskilt i relation till:

- Centrala demokratiska värden (möjlighet till ansvarsutkrävande, genomsjkinlighet i beslutsprocesser)
- Vad som anses vara politik
- Processer av uteslutning och inneslutning av grupper

”Demokratin har historiskt sett aldrig åtnjutit ett sådant världsomspännande stöd som idag, och likväl har demokratin aldrig haft ett lösare begreppsligt fotfäste eller varit lika ihålig till sitt väsen”

(Wendy Brown: *Nu mera är vi alla demokrater*, 2010: 55)

”... from the soul of the citizen-subject to education policy to practice of empire” (Brown 2005)

Den amerikanska statsvetaren Wendy Brown menar att nyliberalismen håller på att orsaka den liberala demokratin död.

Den liberala demokratin har allt sedan sitt intåg uppvisat ett janusansikte. Den ena, den ekonomiska sidan av liberalismen har inneburit marknadsekonomi och kapitalismen medan den andra halvan, den politiska, lovar medborgaren rättigheter och mänsklig värdighet oberoende av marknadsvärde.

Genom nyliberalismens intåg har marknadslogiken kommit att ta över det politiska fältet och således kommit att bryta ned och hota själva de demokratiska grundprinciperna och därmed avpolitiserat politiken.

Hur produceras föreställningar om "god styrning"? Vilka grupper skapas och vilket handlingsutrymme ges?

Vad räknas som viktigt? Finns det något utrymme för det politiska?

Risk för moralism

Politik och det politiska

“...by “the political” I mean the dimension of antagonism which I take to be constitutive of human societies, while by “politics” I mean a set of practices and institutions through which an order is created, organizing human coexistence in the context of conflictuality provided by the political.”

Chantal Mouffe, 2005: 09

Kritisk policyanalys

Syn på policy som konstituerande, politiken reagerar inte på problem, de ”skapar” problem. Politiken är aktiv.

Betyder inte att detta är en medveten process som syftar till att föra medborgarna bakom ljuset, all policy handlar om förändring, och när man föreslår åtgärder utgår man också från ett, eller flera, explicita (och ofta implicit) problem.

Ex – stökigt i ett bostadsområdet, lösningen från politikens sida; mer poliser, det problem som politiken skapar: upprätthållandet av lag och ordning är bristfälligt. Genom åtgärden skapas alltså också ”problemet”.

Vad är jämställdhet/hållbarhet/mångfald?

- ett politiskt fält/fråga/område
- något som alla är för och ingen är emot
- ett visionsord som betecknar en samhällelig – och politisk – problematik

men

- vilka problem ska politiken lösa?

Svensk jämställdhetspolitik

”Sveriges regering är en feministisk regering. Hämmade könsroller och strukturer ska bekämpas så att kvinnor och män har samma makt att forma samhället och sina egna liv. Jämställdhetspolitiken syftar till att flickor och pojkar, kvinnor och män ska ges förutsättningar att utvecklas utan att hindras av strukturer, fördomar och stereotypa föreställningar. På så sätt kan samhället och den enskilda människan nå sin fulla potential. Jämställdhet bidrar också till ekonomisk tillväxt genom att människors kompetens och skaparkraft främjas.”

(Regeringens hemsida april 2015)

Hållbar jämställdhet; *MakeEquality-verktyget*

Mål 1: Kommunen bedriver ett systematiskt förbättringsarbete för att säkerställa en jämställd verksamhet.

Delmål 1.1 Kommunen bedriver ett systematiskt förbättringsarbete för en jämställd verksamhet

Indikator 1.1 Systematiskt förbättringsarbete för en jämställd verksamhet

1.1.1 Kommunens verksamhetsmål är jämställdhetsintegrerade.

1.1.1 Beräkningssätt: Svartalternativen är graderade på en skala från 1 till 5, där 1 innebär att endast ett fåtal mål har jämställdhetsintegrerats, 3 innebär att g arbetet kommit en bit på väg i flera förvaltningar och bolag, medan 5 innebär att de samtliga förvaltningars och bolags verksamhetsmål är jämställdhetsintegrerade. För att fylla i indikatorn krävs en genomgång av kommunens verksamhetsplan(er)”.

Värmlandsstrategin

”Värmlandsstrategin är hela Värmlands strategi. Det är en plan för hur Värmland ska vara och uppfattas år 2020. Genom att sträva mot att förverkliga vår gemensamma vision ”Värmland – ett skönare liv” skapar vi tillsammans förutsättningar för att Värmland ska vara en hållbar, attraktiv region där människor vill bo och utvecklas och där företag vill expandera och etablera sig”.

”Strategins vision är Värmland – ett skönare liv. Den bygger på inkomna åsikter om att vi i Värmland ska arbeta för ökade möjligheter till hög livskvalitet för alla, oavsett var i länet man bor och vad man har för bakgrund. Det innebär bland annat möjligheter till utbildning, arbete, kommunikationer och vård och omsorg, men också kultur och idrott.”

Att analysera makt som styrningsmentalitet

”An analytics of government attempts to show our taken-for-granted ways of doing things and how we think about and question them are not entirely self-evident or necessary”.
Mitchel Dean 2010. *Governmentality*. s. 31.

- Att ifrågasätta det självklara
- Att fokusera både övergripande former för hur samhället är ordnat (institutioner, procedurer, tal, tänkande, strategier etc och hur dessa organiserar samhället), samt hur vi reglerar oss själva som individer

(Själv)styrning av individen

Styrningen flyttas över från staten till ansvarstagande och rationella individer. Styrning sker på avstånd.

Medborgare förvandlas till konsumenter som genom "self care" ses som ansvariga för sin egen lycka och får möjligheten att välja på en marknad om det så gäller tandborste eller barnens skola.

Samtidigt kontrolleras medborgaren genom sin nyvunna frihet, och detta genom moraliserande kring konsekvenserna av det fria valet.

Det moraliskt goda nyliberala subjektet är således inte en anställd med medbestämmande i ett kollektiv, utan *en individualistisk, god entreprenör som själv tar på sig ansvaret för sitt lyckade eller misslyckade arbetsliv.*

